

UPRAVA I UREDNIŠTVO: ZAGREB, ILICA BROJ 31 III. KAT. PRETPLATA: GODIŠNJE K 120, POLUGOD. K 60, ČETVRTGOD
 RUKOPISI SE NE VRAĆAJU. K 30, POJEDINI BR. 4 K. IZLAZI TRI PUT MJESECNO.

Evropski ili američki cionizam?

Cionistička organizacija proživljava u ovaj čas tešku krizu. Nije to sad tek kriza vodstva, kriza ljudi, već je to kriza sistema i oprečnih nazora. Vodstvo cionističke organizacije, koje je do londonske konferencije nosilo svu odgovornost za svoj rad, bilo je i donde često kritikovano, premda većina nije zapravo poznala ciljeve ni planove vodstva. Istom londonska konferencija, na kojoj su se nakon više od 5 godina prvi put sastali zastupnici pojedinih organizacija, dala nam je mogućnost, da upoznamo rad vodstva i njegove planove, da spoznamo kurs, kojim vodstvo želi da provede velike zadaće obnovnog rada. Istina, londonskoj konferenciji nijesu predležali u detalje izradjent nacrti budućega rada, no mi smo ipak mogli upoznati principijelno gledište vodstva, koje je ujedno i gledište pretežne većine evropskih cionista. Izgledalo je kao da je na londonskoj konferenciji usprkos pojedinih protivština i različitoga naziranja pojedinih grupa unutar cionističke organizacije ipak postignut potpuni sporazum, koji je u ovim odlučnim časovima, gdje se spremamo na izvedenje neizmjerne velike zadaće bezuvjetno potreban. Ubrzo morali smo uvidjeti, da unutar naše organizacije izbijaju sve to jače protivštine, da se sve to više kristalizuju oprečna stajališta, koja su konačno dovela do konflikta između egzekutive svjetske cionističke organizacije i vodstva američkih cionista. Nastala je borba u koju su obje strane bacile najbolje svoje ljude, te koja mora uroditi konačnom odlukom u principijelnim pitanjima budućega rada.

Protivštine i opreke ne leže, kako to mnogi misle, samo u pitanju Keren Hajesoda. Pažljivi posmatrač lako će spoznati, da se tu ne radi tek o razlučivanju fonda s prinosima za rentabilne investicije i za darovni fond nerentabilni poduzeća, koja su bezuvjetno potrebna s nacionalnog gledišta. Konflikt između vodstva u Londonu i vodstva američkih cionista leži mnogo dublje; opreka je to principijelnih gledišta, koje se ne mogu dovesti u sklad.

Vodstvo svjetske cionističke organizacije i s njime evropski cioniste shvaćaju cionizam kao narodni preporod židovstva, koji obuhvaća sve probleme židovskog života u Erec Israelu i u galutu, te se prema tome ima sav naš rad provesti s

narodnoga gledišta. Sve su akcije nacionalne akcije, koje se mogu provesti samo pod vidom toga narodnog gledišta. Zato se i rad, koji rezultira iz tog gledišta ne će upravljati samo s gledišta rentabiliteta ne će se povesti za ekonomskim principom jer će se u koliko taj rad nije poželjan s nacionalnoga gledišta, uvijek odabrati nerentabilniji rad s većim materijalnim žrtvama, ako to iziskuju narodni interesi. Ako smo usvojili princip židovskoga rada, onda ćemo se odlučiti za židovskog radnika, makar bile i druge nežidovske radne sile mnogo jeftinije, jer smo uvjereni, da se Palestina može izgraditi samo židovskim radom, i da svaki naš radnik jača našu poziciju u zemlji. Cionistička organizacija svojim radom ne želi kolonizovati izvjestan broj ljudi po kolonizacijom metodama kolonijalnih velikih sila, sa gledišta čisto ekonomske lukrativnosti već je njezino nastojanje, da stvori jednu nacijski svestranu, duševno, socijalno i ekonomski harmonijsku zajednicu imajući pri tome u vidu funkcije, što će ih Palestina vršiti u svojoj užoj, palestinskoj zajednici jednako kao u zajednici židovske cjeline.

Oprečno je shvaćanje američkih cionista. Oni drže, da ćemo samo onda moći izvesti obnovu zemlje, ako uzmognemo privući potrebiti kapital. Veliki kapital moći ćemo samo onda predobiti za našu stvar ako sav palestinski rad postavimo na čisto ekonomsku bazu. Gospodarski interesi moraju s toga imati prednost, pa će se prema njima postupati i onda, kad bi to bilo na uštrb nacijsko-duševnih i socijalno pravednosnih naših interesa. Naravno je s toga, da je time dana najšira mogućnost privatnoj inicijativi, koja će moći razviti slobodno i neovisno svoj rad prema gospodarskim svojim interesima žrtvujući time opće narodne interese. Kakogod mi ne želimo isključiti privatnu inicijativu, čiju vrijednost priznajemo, ipak moramo tražiti garancije protiv presizanja, kojim bi mogla uroditi privatna inicijativa bez kontrole. Kao što nam je potrebna jedinstvena cionistička svjetska organizacija, tako isto mora da se obnovni rad provede po jedinstvenom gledištu, koje mora da bude upravljano i kontrolirano po ciljevima koje samovolja privatne inicijative ne smije, da buni i pokoleba.

No oprijeka ne sastoji samo u principijelnom shvaćanju, već i u organizatornom pogledu. Vodstvo američkih cionista zastupa decentralizaciju, ono traži autonomiju

pojedinih zemaljskih federacija, koje bi u svojem radu postale neovisnima od centrale. Raskinuli bi time usku vezu, koja je dosad postojala između pojedinih federacija i vodstva i uništili time jedinstvenost organizacije, koja je bila najjače jamstvo za naš uspjeh. Danas više no ikad trebamo jaku i snažnu organizaciju, koja će upravljati sveukupnim radom židovskoga naroda. I ako je cionistička organizacija bila brojem svojih organiziranih članova manjina u židovskome narodu, ipak su predstavnici velikih nacija vidjeli baš u jedinstvenosti dobro organizovane manjine onaj faktor koji je zvan da izvrši velike zadatke, koji su namijenjeni židovskome narodu.

Vodeće ličnosti svjetske organizacije s Weizmanom na čelu pošle su u Ameriku da raščiste situaciju i da se u slučaju potrebe i preko glava sadašnjeg vodstva američkih cionista stave u sporazum sa širokim masama američkih Židova, kod kojih će sigurno naći shvaćanja za svoje ideje. Zdravi će instinkt židovskih masa upoznati pravi i jedini put, koji nam daje mogućnost, da ostvarimo veliko obnovno djelo, na koje se spremamo. Cionistički pokret proživio je već mnogo kriza i svaki je puta ojačan novim energijama proizašao iz njih, pa će sigurno i ovu tešku krizu prebroditi i to tim više, što se ova kriza može nazvati krizom američkih „honoracijora“, koji su došli u opreku i sa masama američkoga židovstva.

Kongres pred kojim stojimo mora naći jedinstvenu, veliku i snažnu cionističku organizaciju, koja će budućemu vodstvu dati čvrsti oslon za izvedenje velikih zadaća, koje će preuzeti.

Dobro je, da naša egzekutiva nije podlegla moći dolara, koje, istina, danas više trebamo no ikad, ali koji jednako mogu da postanu opasnost, ako oni budu dali pravac iskorišćujući ekonomsku slabost evropskih cionista u svrhu, da njegove tradicijom ustaljene ciljeve i naziranja podjarne uvadajući amerikanizam u cionizam.

Lag baomer

Od onoga kobnog dana, kad je ne smiljena sudbina otrgula židovski narod od pluga i motike, te mu utisnala u šake putnički štap, postao je taj narod konglomeratom problema. Problemi prema nutrinji i vanjštini, problemi u životu i književnosti. Stoga je moderni Židov, koji je i sam proizvod pretrpavanja, posvema otvijen od židovstva. U

njega nema nikakva razumijevanja za sve kulturne vrednote, što ih je židovski narod stvorio tečajem tisućgodišta. On se smatra otrgnutim, iskorijenjenim iz tla svoje prošlosti. Njegov je pogled umoran i mutan, on ne vidi u židovstvu ništa jednostavno, jasno i samo sobom razumljivo. Slomio je stare oblike, što su krili istinski židovski duh, jer ga se doimahu kao nešto tuđe, jer mu se pričinjahu neznatnim, besmislenim za starjelim običajima. Moderni Židov bježi od zbiljskoga života, koji se svakom drugom kulturnom narodu jasno ukazuje u svojoj realnosti. Djetinjom pla hošću zazire od svake dosljedne logike. Instinktivno osjeća svoju slabost i ne moć, protuslovlje između prošlosti i sadašnjosti, poreku među naukom i životom. Umjesto razbijenih forma stvara taj moderni Židov u svojoj bespomoćnosti reforme, što su na ruglo svakoj tradiciji. Moderni je Židov ne poznavajući židovskoga duha uništio oblike, stare židovske običaje. Pitamo: a kuda djedoste duh?

Židovski oblici, običaji, kako smo ih od vijekova ovamo poprimili od svojih otaca, kriju u sebi najdragocijenije blago starožidovskoga života. Pretgalutski je Židov nekoć usko srasao s prirodom na svetoj domaćoj grudi. Ta biblija je vjerno zrcalo žive prirode, poput nje jednostavna i neposredna. Oslavna se upozoravalo na to, da prirodno pjesništvo biblije nema ništa zajedničko sa sentimentalnim shvaćanjem starih davnostalnih kulturnih naroda. Biblijsko prirodno pjesništvo slika prirodu kao živi izražaj duševne moći, koja upravlja čutilnim svijetom. S tim su shvaćanjem prirode kao žive svjedokinje vječno djelotvornoga duha starožidovski običaji u uskom, harmonijskom skladu. Židovski je život naših otaca bio nekoć tijesno srašten sa životom prirodom. Ži-

dovski život naših predja ne bijaše u protuslovlju s biblijom. Kad je rimska premoć stalno naseljeni, s prirodom usko srasli narod natjerala u beskućni galut, stao se on pomalo tudjiti od prirode. A sad se trebalo čuvati nesmišljene sudbine, da ga ne proždre. Pravom jehraniteljicom odasvuđ tlačenog i progonjenog naroda u tim časovima bijaše samo i jedino biblija. Često neshvaćeni r. Johanan ben Zakaj, koji je predviđao tudjenje svoga naroda od žive prirode, nastojao je da mu osigura duševno tlo. »Ten li Javne vahahamejha — pedaj mi Jabne i njene učenjake!« bijaše posljednja njegova molba Titu. A gordi je dušmanin židovstva udovoljio toj želji držeći je neznatnom. Jeruzalim pade, no Rim je bio svladan duhom, koji se gajio i razvijao u Jabne-u. Materijalistički Rimljanin nije znao, lako to ni moderni Židov ne zna, da se tek oblici dadu uništiti, ali ne duh, što u njima djeluje. Duh nije podvrgnut vječnoj zemaljskoj mijeni, jer on se ne upire o oblike, već oblici o njega. Žalosne prilike beskrajno dugoga galuta utisnuše drugi žig oblicima, kojih je iskonsko značenje bilo poznato našim predjima. Teški pritisak mračnoga srednjeg vijeka, što no su ga jedino osvjetljavali praskavi plamenovi lomača, nije dopuštao, da se znamenite historijske činjenice ukažu u pravom svijetlu. Tako su se toliki znatni historijski događaji iz života židovskoga naroda obilazili, zastirali, kako bi izmakli progonu budne cenzure. Bespravni, svačijoj samovolji izvrgnuti Židov morao je da tolikim židovskim običajima pripíše drugo značenje. Stoga je i pravo, iskonsko značenje »Lagbaomer-a« za dobilo drugi oblik. Nitko više danas ne zna, što znači taj mali blagdan, taj 33. dan u sefiri, koji pada na 18. Ijar. Učitelji doduše pričaju djeci, da su toga

dana prestali umirati učenici r. Akibe. Nitko više ne zna, kakovo je to bilo umiranje. A »Lag-baomer« nije ništa drugo, već spomen-dan na židovskoga junaka Šimona bar Kohbu, koji se za svoj narod borio i za nj umro. U srednjem vijeku, kad se nije smjela održavati nikakva svečanost u spomen koje pobune protiv Rima, pretvoriše ime Šimona bar Kohba u Šimona bar Johaj. A otada se govorilo, da se »Lag baomer« slavi kao obljetnica smrti ovoga potonjega, tobožnjega osnivača kabale i tobožnjega pisca »Zohara«.

Svaki poljski i ruski Židov, koji je u mladosti polazio »heder«, može da se radosno sjeća svetkovine, što ju je na »Lag baomer« slavio sa svojim drugovima. Simbol toga dana bijaše »Faal-ün-Bojgen« (strijela i luk), čime se svaki djak oboružao. Pod vedrim nebom igrahu se djaci vojnika te zametnuše pravi pravcati rat u miru. Taj je običaj igranja vojnika na Lag baomerudimenat starožidovske narodne i junačke povijesti. Taj običaj podsjeća židovsku omladinu, da bude poput učenika Akibinih, koji su se borili i poginuli za čast i slobodu svoga naroda i domovine.

Lag baomer zove se danas »svetkovinom učenika«, no neka se učenicima priča, da su im predji bili junaci, neka im se kaže, da su oni potomci tih junaka. Djeca, koja danas u zahvalnosti prisluškiju, dorast će pod vodstvom čestitog i iskrenog židovskog uzgoja do svijesnih muževa, u harmonijskom skladu sa samima sobom i svojom okolinom. Staro židovstvo, koje se vazda pomladjuje, značit će za njih ono, što zovu naukom i životom.

Dr. M. Margel.

Židovi! Darujte za Narodni Židovski Fond!

Hajim Blocha: „Die Gemeinde der Chassidim“

Prikazuje Dr. H. E. Kaufmann, Virovitica

U znanstvenome djelu o hasidizmu nijesmo mislili susretati površno doticanje kabalističke nauke Lurjine, nego bi za osobitu ocjenu markantne ličnosti osnivaoca hasidizma bilo potrebno, da se u zasebnom poglavlju, koju bi otrprike imalo napis »Lurja i Bešt« prikažu načelne opreke u mišljenju ovih dvaju muževa pri čemu bi valjalo naročito istaći ono zajedničko, u čemu se djelomično saglašavaju po svojim naziranjima na svijet. Ako autor citira lijepo hasidičku zasadu »sav svijet je jedna misao božja, a ta misao postade činom«, on bi trebao da uputi na novo platonsku nauku o Logosu i na evanđelje Ivanovo I. sa opaskom, da ondje ta nauka nije drugo, no čista metafizička formula, dok hasidizam po ovoj zasadi dolazi doetskoga zaključka: »toga radi mora čovjek prije svega da dade posvetu misli«. Autor prekorava doduše mračne strane hasidizma, ali prikazujući njegovu nauku, on ne postupa kritički-analitički. Koliko smo mu zahvalni, da nam daje prijedlog o tečaju misli hasidizma i da u gdječemu po gdje koju ideju hasidizma nanovo osvjetljuje, ipak njegovo djelo čini dojam kao da je samo zato napisano, da predoči hasidističku dejnu sadržinu kao nepogrešivu područje

u misaonome svijetu židovskog naroda. Ustu pogriješku zapada S. A. Horodezky, koji nekritično kuje u zvijezde hasidizam protiv talmudista. Meni je pravac Baalšema simpatičniji no Gaona od Vilne, koji ma da je bio rijedak talenat u svome načinu, nije za židovski narod mnogo stvorio. Ali pored svega toga neda se opravdati, da se rabi Israela Baalšema prikazuje obasjanog suncem genija, dok se Gaona od Vilne prekorava sa tvrda srca i sličnih vlastitosti. I ako nećemo da budemo apologeti hasidizma, valja nam ipak na osnovu prikazivanja njegova sadržaja po Hajimu Blochu priznati, da do nas od njegove nauke sjajno svjetlo dopire. I nikako ne možemo da shvatimo kako židovski historičar Braun, koji u svojoj »Geschichte der Juden für Schule und Haus« nepovoljno sudi o Cadiku Baalšemu, napada kašnje učitelje i zastupnike hasidizma, te o njima kaže nečuveni položaj, koji su mu (Baalšemu) dali isprazni sljedbenici, umjell su njegovi zatucani učenici i nasljednici učvrstiti i iskoristiti za svoju ličnu korist. Kad je Braun napisao te riječi, bilo je već vedrih, jasnih i objektivnih djela o nam hasidizma i njegovih zastupnika i učitelja. Kao historičar trebao je da bude bolje orijentiran o toj duševnoj struji u istočnome židovstvu, pa bi došao do spoznaje, da nasljednici rabi Israela Baalšema nisu bili izrabljivaoci, nego

muževni zanešeni svetim idealima, koji su tisuće židovskih srdaca učinili sretnima, tisuće židovskih duša blaženima svojim načinom naučanja, predavanja i propovjedanja.

Hajima Blocha »Die Gemeinde der Chassidim« daje nam izvorna legenda hasida u prilično velikome izboru u njemačkom prijevodu bolje reći u slobodnoj njemačkoj obradbi i to hronološki. To uvećava vrijednost njegove knjige, jer time dolazimo u priliku, da zagledamo u duh i u dušu i nastroj svakoga cadika. Kod transkripcije evrejskih izraza u običajnu latinicu autor je veoma nedosljedan. Tako jedamput piše mitnaget (protivnik) drugi put misnaget, onda opet hispaštus, što svakako nije ispravno. Sephirot identifikuje sa sferama, što je već oboreno stajalište (Lazar Goldschmidt, Das Buch der Schöpfung, 1894. str. 15, Kaufmann, Philosophisches in der Kabbala 1901). Pojam cadika nije iscrpivo obrađen. Upozoravamo u tome pogledu na izvrsnu raspravu »L' Mehut chahasidut« od Mordehaja ben Jeheskela u Hašiloahu, svezak XVII. 1907. str. 219.—231. i svezak XX. 1909. str. 38.—46. i 160.—171.

Ko hoće da se tačno uputi u hasidizam, njegov postanak, njegovu nauku i njegovo poslanje, neka sebi nabavi tu knjigu vrijednu, da se čita, pa će duševno i židovski uživati.

Utisci iz Erec-Jisraela*)

Vratili smo se iz Palestine puni najboljih dojмова. U pogledu ekonomskog položaja smo primjetili, da ima mnogo prilika za zaradu. Svakako treba isprva početi u malom opsegu, jer je sve teško u počecima. Arapi nemaju nikakvih potreba, bogatim Židovima ne manjka ništa, a halucim ne zaslužuju još toliko, da bi mogli pokriti svoje kulturne potrebe. U gradnji se nalazi velika tvornica silikata, gdje će se moći izraditi dnevno 4000—5000 betonskih opeka, pa se sad ujedno gradi i ciglana. Zatim se gradi jedna tekstilna tvornica, a tvorničar Reichert iz Lodza dopremio je u Jafu 100 tona strojeva. Dva tvorničara iz Varšave podižu tvornicu pokretnosti, koja će proizvoditi prozore i vrata. I druge razne tvornice kao: konservera, čokolade, cigareta, žeste i mnoge druge. Danomice dolaze kapitalisti iz Amerike, Australije, Indije, Holandije i drugih krajeva, koji hoće da ulože svoj kapital u izgradnju Erec-Jisraela. Židovi iz Argentine i Kanade poslali su svoje pouzdanike u Erec Jisrael da tamo nakupuju zemlje. Dunam zemlja stoji danas 2 do 6 funti. Za obrađivanje i uređjaj treba isto toliki kapital, koliko zemlja stoji, tako te kolonist mora da ima svega bar 1500—2000 funti za investiciju.

Vrlo rentabilno je pošumljivanje, za što se može upotrijebiti najjeftinije tlo. Pošumljivanje močvarnog tla je zapravo blagodat za zemlju. Na svaki dunam daje se zasaditi najmanje 150 drveća. Razne vrste eukaliptusa izrastu u Palestini za 10—12 godina kao naše drveće u 50—60 godina. Vrijednost drvene gradje jednog eukaliptusa računa se na 9 funti. Uz investiciju od 1000—1200 funti može se za 12 god. polučiti utržak od 50—60.000 funti. Dobru budućnost imaju kavane, hoteli, kupališta u Jafi, Jeruzalima i Tiberiasu.

Jednako bi i jedno moderno, realno bankovno poduzeće bilo vrlo rentabilno. A i podizanje skladišta u lukama Jafe i Hajfe ukazuje se neophodno potrebnim.

Vrlo se ugodno doima, da su djeca u Erec Jisraelu nadasve zdrava i jaka. Za svog čitavog boravka u Erec Jisraelu vidjeli smo svuda samo zdravu, jaku, lijepo razvijenu djecu. Roditelji su nam pripovijedali, da su njihova djeca vrlo rijetko bolesna, pače u Jeruzalimu, su slabo hranjena haluka-djeca zdravija nego u nas, a da se djeca kolonista ona iz Tel-Aviva ne trebaju napose nišćicati. Pa i opasna očna bolest trahom je kod Židova, novog Jišuva, a dijelom i starog postala rijetkom. Hebraizacija omladine provela se uz pomoć oduševljenih učitelja potpuno i ima vrlo mnogo djece, koja ne znaju drugog jezika osim hebrejskog.

Osobito dobar utisak čini Tel Aviv, koji je nalik modernom evropskom gradu. Pred svakom kućom ima vrt, ceste su lijepe i dnevno se polijevaju. Du-

gački »Rotschildov vrt« služi djeci kao igralište. Herzlova ulica je korzo. Pred 15 godina bio je taj Tel-Aviv pustinja puna pijeska, a danas cvatu na tom pijesku ponajljepši cvjetovi. I ako je tlo palestinsko vrlo različito, ipak se razvije rekao bih i na kamenu i pijesku bujna vegetacija. Kolonije pružaju vanredno lijepu sliku. U Petah Tikvi je najbolje žito, a najbolje vino u Rišon le Cijon. U svakoj koloniji ima narandža, badema i maslina. Najveće oranžerije su u Petah Tikvi, a u Hederi šuma eucaliptusa.

Pesah smo proveli u Jeruzalimu. Došlo je stotine halucim i halucet u glavni grad da udovolje starom propisu Ole regel. Razapeli su svoje šatore, pjevali i plesali i ispunili ulice pravom radosti. Prvi dan hol hamoed Pesah govorio je Sokolov u dvorani kina Zion pred nekih 5000—6000 tisuća ljudi. Dirljivo je bilo vidjeti, kako su halucim pratili Sokolova u njegov stan i nosili ga na ramenima te pred njegovim stanom pjevali jevrejske pjesme i izvodili plesove. Kasno u noć se razidjose.

Na prvi dan Pesaha bili smo u sinagogi Horba šel Rabi Jehuda ha hasid na brdu Cijonu, gdje su morili i High i Comissar sir Herbert Samuel, Sokolov, dr. Eder, Hermann Struck i mnogi drugi odlični vodje našeg pokreta. Rabin ove sinagoge je nadržabin Kuck. Herbert Samuel je došao iz svog stana na Maslinovo brdo pješke u hram, koji je na brdu Cijon kroz dolinu Šiloa u pratnji svoje obitelji i gosti. Za njega je postavljen sučelice aron-hakodeša baldahin i pozlaćena stolica, a na desno mu sjedi rabi Kuck. Njemu je dana počast, da izvadi toru, a sinu da metne klehedeš. K tori je bio pozvan kao šeliši i glasno i jasno ozvanjale su hramom riječi berahe. Nakon svršetka službe božje otišao je sa svojom obitelji i cionističkim vođjama u hotel Amđurski na kiduš.

Keren Hajesod

Keren-Hajesod u Bugarskoj. Izvadak iz jednog pisma opunomoćenika Keren-Hajesod centrale u Londonu, odaslanog u Bugarsku:

„Već sam u svom pismu iz Plovdiva izvjestio, da moja turneja po provincijalnim gradovima Bugarske naliči jednom sjajnom trijumfu. Ipak ne ću nikad zaboraviti, što sam doživio u Hasnovu. Moj posjet sličio je narodnoj svečanosti. Odmah kod mog dolaska zatvorene su sve radnje, i čitavo pučanstvo pohrlilo je u hram, gdje je bio sastanak. Na cesti pred hramom očekivali su svi rabini grada moj dolazak i uzduž čitavog puta bila su postavljena školska djeca. Kad sam se približio hramu, pozdravio me je na srdačni i svečani način nadržabin, odjeven u punom ornatu. Oduševljenje pučanstva bilo je neopisivo.

Pošto sam svršio svoj govor, ustao je nadržabin i velikim se je uzbuđenjem zakleo na aron hakodeš, da se ne će nijedan Židov i nijedna Židovka u Hasnovu oteti plaćanju maasera. Prvi puta u svom životu vidio sam jedno slušateljstvo u tolikoj mjeri ganuto i preneseno u takovo oduševljenje za Erec-Jisrael, osobito za rad haluca. U kratko bio je uzvišen i dirljiv čas.

Slijedili su još neki sastanci, i priličan novčani iznos nasmožen je odmah. Ljudi su dali više, nego se od njih očekivalo. Iste večeri priredjen je koncert.

Po mom mišljenju moglo bi se 25. milijuna odmah nasmoći, kada bi židovstvo kao cjelina bilo istoga duha.“

Velika akcija za Keren-Hajesod u Austriji.

Prethodni cionistički kongres potakao je cionističku organizaciju, da poduzme sistematsku propagandu medju širokim masama, koja na jednaki način služi šekelu, kao i Keren-Hajesodu. Osim toga bila je postavljena komisija za Keren-Hajesod sa nadržabinom drom. Chajesom na čelu. Pred nekoliko dana održala se velika skupština, u kojoj je dr. Chajes izvjestio o svojim utiscima iz Amerike. Rascjep izmedju londonske uprave i cionističkog vodstva u Americi, Brandeis i Mack, koji su k političkim uspjesima cionizma tako mnogo doprinijeli, zatajuju sada, gdje se radi o realizaciji, jer su do pred malo godina bez doticaja sa židovskim životom bili, i sada poslije političkih uspjeha vide samo ekonomski problem. Ali i u Americi počinju shvaćati, da se Palestina ne može sagraditi perom u ruci, nego heroizmom i požrtvovnosti i da je cionističkoj delegaciji dijelom već uspjelo, da ovu spoznaju u Americi proširi. Evropski cioniste morali bi da uče iz pogriješaka načlnjenih u Americi.

Karlovac. U subotu 30. travnja i nedjelju 1. svibnja posjetio nas je uputom R. O. S. C. J. i povjereništva Keren-Hajesoda za Jugoslaviju g. dr. Aleksander Licht u pratnji člana R. O. g. Feliksa Bauma, da povedu i u našem gradu akciju za osnovni fond. Na kolodvoru pozdravljeni po odaslanicima građana i omladine uputiše se naši gosti u grad, gdje je bio još isto popodne sazvan u vijećnici bogoštovne općine maleni odlični krug građana, da saslušaju pouzdane informacije o organizaciji, zadacima i upotrebi Keren-Hajesoda, te o dosadanjem uspjehu akcije u cijelome svijetu i u Jugoslaviji. G. dr. Licht prikazao nam je konstituciju i rekao oko Keren-Hajesoda u iscrpljivom prikazu sa uvodnim vjernim osvrtkom na današnji teški položaj židovstva, te jedinoj mogućnosti izlaska iz ovog neodrživog položaja. S velikom pažnjom saslušana su stvarna razlaganja našega gosta, te su sva prisutna gospoda izjavila, da su u potpunoj spoznaji odlučne uloge Keren-Hajesoda kod nacionalno-socijalne i moralne obnove židovstva spremni da ispune svoju dužnost i da se stavljaju u službu sabirne djelatnosti. Zaključen je osnutak mjesnog kuratorija za Keren-Hajesod, u koji su ušli gg. Rendeli, dr. Kramer, Julijo i Mavro Fröhlich, ing. Heksch, Weinberger, Pavao Beck i Robert Reiss.

Na večer bila je sazvana skupština svih općinara, koju je otvorio g. dr. Kramer, te zamolio dra. Lichta, da prikaže razvoj naše narodne politike, te razloži probleme koji proizviru iz današnjega položaja židovstva. Dr. Licht ostavio je u dvosatnom govoru, saslušan najvećim interesom, kod svih prisutnika najdublji dojam, bez razlike na njihovu dosadanju orijentaciju prema židovskom pitanju. Naši građani, upućeni tačno u razvoj i stanje našeg oslobodilačkog pokreta, pokazali su sutradan kod upisivanja za Keren-Hajesod kako shvaćaju oz-

*) G. Bezalel Bela Fürst, koji se je ovih dana vratio iz Palestine, podao nam je svoje utiske iz Palestine, kako ih donosimo.

biljnost najodlučnije epohe u životu našega naroda.

Govornik je vjerno prikazao našu historiju od propasti židovske države, te razvoj našeg palestinskog ideala do danas. Predočio je jasno, kako je cionizam najčistiji izraz i dokaz za naše iskrene težnje za obnovom čovjeka u nas, obnovom našega naroda i obnovom svijeta. To je uvjerenje velikim i teškim našim historičnim životom i razvojem stečeno. Da u slobodnom nacionalnom životu našega naroda leži jedina mogućnost osiguranja našega bivanja, ovo je pitanje temeljno za svaki narod, te tako i temelj obnove cijeloga svijeta. Do svakog je Židova, u koliko ćemo si moći da stvorimo dostojnu bolju budućnost. Naša ideja sadržava u sebi prošlost, sadašnjost i budućnost židovskog naroda i iz te veze crpimo mi svoju snagu. Danas, gdje mi ne trebamo više, da branimo svoje pravo na Palestinu, gdje je to nama dano, dužnost je svakoga Židova, da činom omogući potrebnu promjenu našeg položaja u svijetu. Nama se prvi i zadnji puta vjerovalo i naš prestiž traži, da obnovimo svoj narod izgradnjom Erec Jisraela, ostvarenjem bazelskog programa.

Govorniku se zahvalio dr. Kramer, te nakon odgovora na nekoja pitanja po dru. Lichtu zaključio skupštinu.

Drugi dan bio je ispunjen posjetima kod pojedinih odličnih građana, koji su se jednako odazvali pozivu na potpis obveznica za Keren Hajesod, kao i sva u tu svrhu po dru. Lichtu i dru. Krameru, kao zastupniku mjesnog kuratorija pozvana gospoda. Akcija u nas nije dovršena radi kratkoće vremena i odsutnosti nekih građana. Potporom mjesnog kuratorija dovršit će je u jednoj od slijedećih nedjelja odaslanici Centralnog povjereništva. Već dosadnji uspjeh zamčuje nam, da ne će akcija u našem mjestu nimalo zaostati za najljepšim uspjesima u ostalim mjestima.

Amerikanski milijuni za Keren-Hajesod. 23. aprila otvoren je Keren-Hajesod bureau za Ameriku. Radni odbor sastoji iz odaslanika manjine američke cionističke egzekutive, poalecijona, mizrahija, ceirecijona i reda b'nej cion. Židovski trgovci Brooklyna obvezali su se, da će skupiti milijun dolara. Nadalje je cionistički distriktni komitet velikog New-Yorka uzeo na se, da će sabrati 3 milijuna dolara.

Keren-Hajesod bulletin. Od konca aprila izdaje Keren-Hajesod centrala zajedno sa Cionističkom Organizacijom u Londonu pet puta na tjedan jedan bulletin na francuskom, engleskom, jevrejskom i židovskom jeziku. Njemačkim jezikom izlazi „Zionistische Korrespondenz“ (tjedno) i „Das Neue Palästina“ (mjesečno), koje izdaje Keren-Hajesod, odio za centralnu Evropu.

Iz židovskog svijeta

Židovska politika ministra Skulskia u poljačkom svijetlu. „Kurier Poljski“ objelodanjuje odulji članak o židovskom pitanju u Poljskoj, u kojemu pisac izražava mnijenje, da će antisemitizam poljačkoga društva prije ili kasnije morati da kapitulira pred razumnim shvaćanjem židovskog pitanja u Poljskoj. Iza toga nastavlja pisac: „Antisemitsko stajalište ministra unutarnjih djela Skulskia umanjuje ali naš optimizam premda bi se on imao da identifikuje prema vani sa novim smjerom u politici prema

Židovima. Njegovo najranije naredjenje o pravu opcije, koje je na osnovu članka pariškoga utanačenja predložio ministarskom savjetu, dokazuje, da Skulski ne shvaća duha vremena. Skulski hoće da postigne, da u novo pripojenim krajevima bude umjesto opcije uvedeno individualno naturalizovanje, kako bi time Židovima otešćao postizavanje poljačkog državljanstva. Skulski ne će, da se porastom židovskog pučanstva u novim krajevima poveća broj židovskih parlamentarnih mandata, naprotiv bi se na osnovu njegove nove izborne aritmetike imao ovaj broj da smanji.

Savezno s time tretira pisac razloge, s kojih Skulski hoće, da po mogućnosti isključi Židove iz Sejma, i dolazi do mnijenja, da Skulski želi biti bolji katolik od pape. Nastavljajući veli: „Želi li Skulski, da razvije zastavu antisemitizma baš u času, kad je Dmowsky, koji ima bolji politički nos od njega, pušta iz ruku? Skulski mora da si položi račun o tome, da njegova nastojanja križaju svu reformatornu akciju, što ju je kabinet u kojemu on sjedi, započeo u cilju postignuća kompromisa u židovskom pitanju. Želi li, da uzdrži svoj položaj u kabinetu, morat će jamačno, da se izjavi solidarnim sa ostalom vladom, koja je zaključila židovsko-poljačku akciju sporazuma, te će i u tom smjeru morati da udesi svoje djelovanje.“

Židovski nacionalci u Brnskom općinskom vijeću. Iz Brna javljaju „M. Ztg.“: U vijećanju o budžetu grada Brna uspelo je obim židovsko-nacionalnim gradskim zastupnicima, da ishode znatne subvencije za židovske institucije. Tako je uvršteno u budžet za institucije židovsko socijalne skrbi K 84.000— i za židovske škole dječje zabavište, pučku i srednju školu K 126.000— Ovaj uspjeh nije toliko važan radi iznosa, koji dolazi u obzir, koliko radi toga, što je u brnskom općinskom vijeću principijelno priznata opravdanost židovsko-nacionalnih zahtjeva na subvencionisanje židovskih institucija kao takovih. Po želji židovskih asimilanata, koji sjede u raznim partijama brnskog općinskog vijeća, imale bi se subvencije za židovske institucije socijalne skrbi i školstva uvrstiti u budžet pod naslovom „za kulturne svrhe“ . . . Židovski gradski zastupnici napose gradski zastupnik dr. Feldmann ishodiše prama židovsko-nacionalnim zahtjevima zaključak gradskog vijeća, po kojemu subvencije nijesu uvrštenje u budžet pod pod jednim maskiranim naslovom, već kao doprinos općine za židovske institucije. Češka većina brnskoga općinskoga vijeća priznala je u skladu sa principima priznanja židovske narodnosti, pravo ovog zahtijeva proti kojemu su ustali „Izraeličani“ sviju partija.

Židovska emigraciona konferencija u Berlinu. Židovski pomoćni komitet u Skandinaviji preuzeo je inicijativu za saziv jedne emigracione konferencije u Berlinu radi dogovora u pitanjima židovske emigracije iz Rusije. Na ovu konferenciju bit će pozvane sve židovske pomoćne organizacije u Evropi.

Debata o Židovima u rumunjskoj komori. Iz Bukarešta nam javljaju: U sjednici komore napao je u oduljem govoru zastupnik dr. Straucher zaključke rumunjskog djaštva, prema kojemu

židovski djaci ne mogu biti članovima saveza rumunjskih studenata. Pod neprestanim prekidima i upadicama antisemitskih zastupnika naglašuje dr. Straucher nezakonitost tog zaključka i upozoruje na opasnost toga stajališta. Zadaća je vlade, da djeluje na djaštvo, te da ga s jedne strane upućuje na štetnost i nezakonitost toga stajališta, a s druge strane, da svim sredstvima stane na put hajki protiv Židova. Vlada trebala bi to tim prije učiniti, jer je u više maha naglasila, da želi voditi pravednu i pomirljivu politiku. Antisemitski zastupnik C u z a branio je zaključak rumunjskoga djaštva, te je na najnedolichniji način napadao na cijelokupno židovstvo, uslijed čega ga je predsjednik morao nekoliko puta pozvati na red.

Weizmann i Einstein začasni građani New-Yorka. Senat države New-York zaključio je jednoglasno, Weizmannu i Einsteinu podijeliti pravo začasnoga građanina države New-York.

Jedna počast dru. Einsteinu. London 7. maja (Wolff.) »Times« javlja, da je profesor Einstein proglašen izvanrednim članom »Royal Society-a«.

Hebrejski za britske činovnike u Palestini. Odgojni departement palestinske vlade osnovao je prije kratkog vremena hebrejske i arapske tečajeve za britske činovnike u Palestini. Prvi ispiti apsolutenata obdržavali su se koncem aprila.

Iz cionističkog svijeta

Velike manifestacione skupštine u Americi.

Američke novine donose opširne vijesti o grandioznim skupštinama dne 10. i 11. travnja u Metropolitanskoj operi i Armurdvorani. Razumije se, da se ne možemo osvrnuti na sve pojedinosti, pa ćemo iznijeti samo važnije dijelove pojedinih govora. Osobito su oštro govorili Šmarja Levin i Usiškin. Bezuvjetno moramo se osvrnuti na pozdravno pismo predsjednika Hardinga, potpredsjednika Collingea i na važnije rečenice Louisa Marschalla. Predsjednik Harding duboko žali, što ne može uslijed važnih državnih posala da prisustvuje skupštini, te da visoke goste lično pozdravi. Podsjeća na velike zasluge, koje je stekao jevrejski narod u svako doba i u svim zemljama za sveukupno čovječanstvo. Podpredsjednik Collidge piše: „Bilo bi za mene osobito veselje, da osobno prisustvujem na pozdravnoj večeri u čast slavni ličnosti, prof. Einsteina i dra. Weizmanna, od kojih je svaki na svom polju tako čuven. Mi ih pozdravljamo kao zastupnike znanosti i zastupnike naroda, koji je u svim zemljama neprestano težio za slobodom. Mi ih pozdravljamo kao zastupnike rase, koja je toliko zaslužna za ekonomski i komercijalni razvitak naše zemlje u miru, kao i za vrijeme rata. Mi ih priznajemo, da su nosioci stare i vječne civilizacije. Marschall je izjavio, kakogod su mišljenja o cionizmu i o Palestini bila, da danas ne bi smjelo biti Židova, koji svoj narod ljubi i koji se njegovom povješću ponosi, koji bi bio ravnodušan ili se držao na strani. Velika je riječ od naroda svijeta izrečena Židovima i dana im je prilika da san svojih ambicija realiziraju. Mi moramo svijetu svoju slogu pokazati. Jao onima, koji šire nezado

voljstvo u sadanje ozbiljno doba, koje je tako veliko i tako teško za židovski narod i kada je tako neophodno potrebna sloga. Došlo je vrijeme, kad se naša djela polažu na tezu, a on je uvjeren, da će Židovi izdržati iskušenje.

Kako daljnje vijesti pokazuju, u Americi se uvijek još ne napušta nada, da će ipak doći do sporazuma s egzekutivom. Čuje se, da je Weizmann sklon da popusti zahtjevu Mackovu, po kojem bi Keren-Hajesod imao biti samo darovni fond. Naprotiv, da Mack još uvijek zahtijeva posebnu američku kontrolu, na koju Weizmann ne će da pristane. Američka egzekutiva izjavila je na zahtjev Weizmannov, da je pripravna, da imenovanjem dvaju članova u egzekutivu u Londonu, do kongresa preuzme na sebe dio odgovornosti. Weizmann je i u Washingtonu imao podulji dogovor sa Brandeisom, o čijem rezultatu još nije ništa poznato. Rad za Keren-Hajesod u Americi napreduje međutim bez udijela oficijelnog vodstva vrlo lijepo. Neda se poreći, da je židovske mase New-Yorka obuzelo silno oduševljenje i zavisit će gotovo samo o daljnjem radu, kako dugo će ovo oduševljenje potrajati i kakove će plodove donijeti.

Njemačka. Skupština delegacija „Zionistiše Vereinigung für Deutschland“, koja se 13. o. mj. otvara, određena je za 4 dana. Na dnevnom redu je referat člana egzekutive Riharda Lichtheima o „stanju u cionističkom svijetskom pokretu“, referat predsjedatelja Z. V. f. D. dra. Feliksa Rosenblütha o „cionističkom radu u Njemačkoj“, nadalje referati o „Palestini“ od prof. Warburga, Davisa Tritscha, Jakoba Wolfa i Waltera Mosesa, koji su svi nedavno bili u Palestini i proučavali prilike.

Cionistička pokrajinska konferencija za istočnu Galiciju. Lavov, 5. maja (privat.). Jučer je bilo svečano otvorenje cionističke pokrajinske konferencije za istočnu Galiciju u velikoj dvorani halucimskog doma. Preko 140 odaslanih iz cijele istočne Galicije prisustvovalo je konferenciji. Pozdravni govor držao je predsjednik galicijanske pokrajinske organizacije dr. Leon Reich. Poslije mnogobrojnih pozdravnih govora — od kojih osobito valja istaći onaj, što ga je držao jedan od cionističkih raspoloženi bjegunaca iz Ukrajine — referirao je generalni sekretar Heller o radu organizacije, osvrćući se na to, da je uslijed ratnog stanja u istočnoj Galiciji cionistima ove godine rad bio veoma otežčan. Nato je dr. L. Reich izvijestio o političkom položaju, te je u tančine razložio židovski problem u istočnoj Galiciji u vezi sa savremenim političkim stanjem.

Useljavanje židovskih radnika iz Soluna u Palestinu. Solunski nadrabin Bencion Uziel saopćio je Vaadu Hacirimu, da u Solunu vlada veliki pokret među židovskim radnicima za useljavanje u Palestinu, te je zamolio Vaad Hacirim, da proširi ovaj pokret.

Iz Palestine.

Nemiri u Jafi. (Službeni vladin izvještaj). London 6. maja. (Žid. dopisni ured). High Commissioner Sir Herbert Samuel odaslao je državnom sekretaru za kolonije ovu brzojavku: Dne 1.

maja napala je grupa židovskih komunisti jednu židovsku radničku skupštinu, koja se održala u hebrejskom predgrađu. No oni su opet bili natrag potisnuti, u onaj dio grada, u kom pomiješani žive Židovi i Arapi, a iz kog su bili i došli, da omete spomenutu skupštinu. Dogadjaji, što su neposredno zatim i slijedili, nijesu još objašnjeni.

Distriktni guverner sakupio je čete, te je iz Ludza odaslao jednu satniju pukovnije „Princa Wellingtonskog“ i 50 R. A. F., a iz Jeruzalima nekoliko oklopljenih automobila. Poslije njihova dolaska nemiri su prestali i u gradu je cijelu noć vladao mir.

Danas izjutra (u ponedjeljak) počeo međutim nemiri nanovo. Poginulo je mnogo Židova i Muslimana. Prispjelo je još više vojske i policije kao i daljnja dva oklopljena automobila. Na moj zagovor pošao je sekretar za civilne poslove odmah poslije primitka prvih vijesti u Jafu, državni činovnici prolazili su u pratnji židovskih i arapskih prvaka ulice grada, gdje su bili nemiri i njima je uspjelo, da narod umire. U gradu već nekoliko sati vlada mir. Na svoju žalost moram javiti, da je životom nastradalo oko 40 osoba, od toga 30 Židova i 10 Arapa i da se u bolnici nalaze 142 Židova i 37 Arapa, dok je 28 Židova i 20 Arapa u bolnici povijeno i pušteno kući. Neki su dućani opljačkani. Drži se, da vojska nije morala pucati te da nije pretrpjela nikakvih gubitaka. Nije se osjetila ni potreba, da se proglasi ratno stanje.

Uapšeno je 60 osoba. U prijeko potrebnim slučajevima poduzet će se sudbena istraga. Inače u cijeloj pokrajini vlada mir.

Nemiri u Jafi. Jeruzalim (Jüd. Korr. Bur) Zionist Commission saopćuje sljedeće o izgredima u Jafi: Ophod židovskih radnika na 1. maja bio je od oblasti dozvoljen. Manifestacije su prošle posve mirno. Ipak je pokušala jedna šaka komunisti ovu priliku za napadaj protiv Židova i za pljačkanje jevrejskih dućana. Oni su navalili na useljenički dom i ubijali žene i djecu pri čemu su upotrijebili noževe, puške i samokrese. Arapska je policija aktivno učestvovala pri ubojstvima. Poginulo je 27 jevreja, 150 ranjeno. Tel Aviv su branili demobilizovani židovski legionari.

— U uforak u jutro ponovili su se izgredi Arapa, ali su bili odmah ugušeni. U zemlji vlada sada mir.

Bivši komandant židovske legije Colonel Margulin organizirao je židovsku samobranu. Vlada je uspostavila izvanredni istražni sud. Prema posljednjim vijestima iz naša broj mrtvih Židova trideset i dva. Već su sahranjeni.

Manifest cionističke organizacije. Egzekutiva cionističke organizacije izdala je apel na židovski narod da ostane miran, ne bazujući se na nemire u Jafi. Britska vlada ne će se dati buniti djelima nasilja i smetnjama mira.

Sir Herbert Samuel posjeduje nepokolebivo povjerenje cijelog židovskog naroda i svih miroljubivih elemenata u Palestini. Cionistička je stvar na čvrstim temeljima. Dogadjaji u Jafi će židovski narod u njegovoj volji da dalje vodi ponovnu izgradnju Palestine samo ojačati.

Svaki cionista i svaki Židov mora uvjediti, da se ovaj događaj ne bi bio desio kad bi bilo moguće hiljade Židova, koji čekaju, dovesti u zemlju.

Na nesrećni slučaj u Jafi mora židovski narod da odgovori s doprinosom dobrovoljnih novčanih sredstava, snažno rastućim useljivanjem i sigurnosnim mjerama.

Jevrejski književnik J. H. Brenner pao. Jevrejski pisac J. H. Brenner, koji je pri gradnji cesta u Galileji nalazio se slučajno u Jafi, gdje je našao smrt.

J. H. Brenner, kojeg je u tako tragičnim okolnostima snašla smrt, spadao je među najprominentnije talente hebrejske literature i bio je osobit novelist i majstor u pisanju.

Njegovim dubokim psihološkim načinom i snagom opisivanja, kojima je on znao figure iz geta prikazivati i onim osobujnim pesimizmom, kojim su njegova prikazivanja odlikovala, obogatila se je nova jevrejska literatura za jednu novu notu.

Književnički glas je stekao kad je o za svojih mladih dana za vrijeme prve ruske revolucije izdao u Londonu svoj „Hameaver“ i „Wecker“. U tome su glasili vrlo vrijedne radnje iz njegova pera izašle. Brenner se je docnije preselio u Palestinu da nastavi svoju literarnu djelatnost u razvijajućem se životu hebrejskog jezika.

U njegovom je stvaranju nastala pauza kada se je posvetio publicistici.

Postao je urednikom „Haadama“ glasila palestinskog „Poale Cion“ pokreta. Ovom se je pokretu, imajući jak socijalni osjećaj, pjesnik priključio. U posljednje je vrijeme Brenner marljivije producirao. U njegovom posljednjem romanu „Šhol vekišaran“ pohvaljen je radi osobitih odlika. Jedna je novela još u tisku. Brenner je povukao konsekvence iz svojih naziranja, te je zajedno s halucima radio pri gradnji cesta. Zla ga je sudbina, dok je slučajno boravio u Jafi, u ranim godinama usred stvaralačke snage pokosila. Mlada, nova hebrejska literatura gubi s njime jednog od svojih najboljih zastupnika.

Iz Jugoslavije

Upozorenje!

Pozivaju se povjerenici, koji provadjaju šekel-akciju, da **bezodvlačno** pošalju obračun uplaćenih šekela i popis platio oca šekela. Očekujemo stalno, da će se povjerenici, koji još nijesu priposlali obračuna, ovom pozivu **odmah** odazvati. Ističemo ponovno, da o broju uplaćenih i pravodobno centrali u London doznanih šekela — najkasnije do 25. maja — zavisit broj delegata, što ćemo ih moć odaslati na svjetski cionistički kongres. Još preostalo kratko vrijeme treba najintenzivnije izrabiti za prikupljanje što većeg broja šekela.

Savez cionista Jugoslavije
Radni odbor:

Za tajništvo: Za blagajnu:
R. Herzer v. r. David Spitzer v. r.

Akcija Anitte Müller. Jugoslavensko židovstvo već dugo velikom simpatijom prati akciju gdje. Anitte Müller, koja uživa i u cijelom židovskom svijetu najveću simpatiju. Već lanjske godine, kad smo proveli čednu akciju, smještajući jedan dio siromašne židovske djece iz Beča u pojedina mjesta naše kraljevine, željeli smo, da nas lično posjeti i potanje uputi u veliko

socijalno i racionarno odgojno djelo ona žena, kojoj zahvaljuju tolike institucije svoj opstanak. Na glas, da će gdja. Anitta Müller doći u Jugoslaviju, pripremale su se sve židovske općine, da je srdačno dočekaju i sve poduzmu, kako bi se provela akcija što boljim uspjehom. Tek žalimo, da je gdja. Anitta Müller morala prekinuti svoj boravak u Jugoslaviji, ne mogavši dovršiti svoju tako uspješno započetu akciju. Prvo predavanje bilo je u Bjelovaru, gdje se u prekrasnoj sinagogi sakupila takoreći cijela općina. Predavačica znala je tako zorno prikazati nesnosni položaj bijedne židovske djece u Beču i našu dužnost, da osiguramo budućnost one 300.000 siročadi iza pogroma u Ukrajini, da je jednodušno zavladao pomisao o brzoi i izdašnoj pomoći. Na apel potpredsjednika zagrebačke bogoštovne općine, g. dra. Lavoslava Šika, koji je pratio gdju. Müller u Bjelovar, izjavile su židovske gospodje i gospodjice jednodušno, da će svaka obitelj dati svoj obol. I doista do danas je u toj općini sabrano 30 hiljada kruna i primit će i 30 djece.

U Zagrebu bio je sastanak u subotu na večer u općinskoj dvorani i možemo mirne duše reći, da je zagrebačko židovstvo i ovaj put pokazalo da rado sudjeluje u svakoj židovskoj akciji. Predavanje gdje. Anitte Müller nije bilo tek mehanično redjanje činjenica, prikazivanje jedne goleme bijede, to su bile žive slike jedne tragedije, koje se duboko zasjecaju u dušu slušatelja. Svi su morali razumjeti te riječi i odazvali se rado apelu općinskog predsjednika g. dra. Hugona Kona, te su smjesta predsjednice izraelitskog gospojinskog društva, izraelitske ferijalne kolonije zajedno sa svojim odbornicama potpisale znatne iznose i najpripremnije preuzele na se dužnost, da u Zagrebu provedu akciju u svim židovskim krugovima. Odmah nakon predavanja sabralo se u dvorani preko 100.000 K, pa ćemo u narednom broju donijeli konačni rezultat ove akcije.

Iz Zagreba zaputila se gospodja Müller u Vinkovce, gdje je također održala konferenciju i naišla na simpatičan prijem. Odavde pošla je u Vojvodinu, gdje je posjetila Zombor, Veliki Bečkerek, Suboticu, Veliku Kikindu, Sentu, Vršac, Pančevo i Novi Sad, te svagdje postigla vrlo lijep uspjeh. Svoju turneju završila je gospodja Anitta Müller predavanjima u Beogradu, Zemunu i Osijeku, te ćemo čim nam stignu izvještaji, izvjestiti potanje o rezultatu ovoga puta.

Na svom putu dobila je gospodja Müller obavjest, da su stigli u Beč delegati svjetske židovske pomoćne akcije iz Varšave i New-Yorka, pa je stoga morala prekinuti svoju turneju, i nije mogla u već najavljenim mjestima održati svoja predavanja. Iza dovršenih konferencija povratit će se gdja. Müller u Jugoslaviju da nastavi započetu akciju.

Konstituirajuća sjednica općinskoga zastupstva jevrejske bogošt. općine u Osijeku. Dne 8. maja 1921. održana je pod predsjedanjem dra. Huga Spitzera konstituirajuća sjednica općinskoga zastupstva. Bilo je prisutno 38 zastupnika. Predsjednikom je jednoglasno ponovno izabran dr. Hugo Spitzer, a prvim potpredsjednikom dr. Edmund Fischer. Drugim potpredsjednikom, kojega bira prema statutima manjina, izabran je Julije Weiss ml., poznat sa svoga protujevrejskoga djelovanja iza prevrata. Kod izbora predsjednika i prvoga potpredsjednika predali su asimilanti, 13 na broju, prazne glasovnice,

Popravak hrama u Zagrebu. Kako velikim zadovoljstvom doznajemo, zaključilo je zagrebačko židovsko općinsko predstojništvo jednoglasno, da se iz temelja popravi već jako trošna sinagoga. Fasada je tako zapuštena, da je upravo sramota za našu općinu, da njezina bogomolja u najprometnijoj ulici grada više nalikuje ruševini nego hramu. Krov propušta vodu, slikarija je sva oštećena, a i gradjevna sigurnost traži bezuvjetno preuđezbu ženske galerije. Zagrebački hram podignut je 1867. požitvovnošću ondašnje malene židovske općine i upravo je dirljivo čitati u starim zapisnicima, kako su rado i obilato pojedini članovi sabirali za gradjevni fond. Sasvim se protivi duhu i namu utemeljitelja naše sinagoge, djelovanje nekih njihovih potomaka, koji su nakon svog pokrštenja počeli trgovati i lihvariti sa sjedalima. Mora se ali na čast naše općine konstatirati, da je to bivalo protiv volje ogromne većine naših općinara, koji žele da se toj radbi učini kraj. U tom smislu je i predstojništvo jednoglasno zaključilo, da se respektira potpuncna tradicija, da pojedini općinar može doživotno uživati jedno sjedalo u hramu, ali istupom iz općine prestaje to njegovo pravo. Isto tako imaju potenci prioritet na to sjedalo, ako su općinari ove općine. Novim ustrojtstvom hrama bit će povećan broj sjedala u muškom i ženskom odjelu hrama za ukupno 164 sjedala, pa je opravdana nada, da će ne samo dosadanj, već i budući posjetioci hrama nasmoći troškove restauracije, koji iznose oko milijun i pol kruna. — Novim uredbama prestaje svako iznajmljivanje sjedala. Općinar može sjedalo samo za sebe rabiti, a u koliko nema potomka, pridjeliti će se sjedalo drugim općinarima.

Iz Židovskog akademskog potpornog društva. XXII. redovita glavna skupština održana 25. aprila t. g. u dvorani Židovske općine. Predsjednik A. Weiss, mann otvara skupštinu, pozdravlja članove seniore društva te izaslanike predstojništva bogoštovne općine: g. dra. Šika i Jul. Königa. Društvo ispunilo je svoju zadaću i davalo potpore i zajmove te nekolicini studenata nastanbu; a rukovodeći Židovsku dačku menzu moglo je unatoč poteškoća da pruži 150-orici studenata hranu — dijelom uz naplatu režijskih cijena, a većini uz popuste odnosno besplatno. Sredstva sačinjavali su darovi pojedinaca bogošt. općine i raznih institucija, ponajvećma doprinosi zagrebačke jevrejske javnosti. Naročito je išla u susret zagrebačka bogoštovna općina. Da se ublaži bijeda, potrebita su velika sredstva, no socijalna svijest židovske javnosti omogućit će društvu da i nadalje izvrši svoje zadatke.

Izvještaji: Stanbeni odbor vodio je brigu o nastanbi naših neimućnih članova, te smjesto dvadesetoricu u domu Lavosl. Schwarza. Odbor za izbor zvanja i informacioni odsjek posredovao je i pribavio mnogim studentima zaposlenja (instrukcije i slično). Ž. A. P. D. izdalo je po svom članu Otonu Diamantu složena skripta: „Biologija“. Ovogodišnja purimska zabava iskazuje čisti dobitak od K 44.804.— od čega je K 40.000.— doznačeno menzi, a ostatak Ž. A. P. D.-u.

Kako prostorije menze nisu sasvim podnesne, ima nade da će Ž. A. P. D. u novom domu, koji kani bogštovna općina graditi, dobiti prikladne prostorije.

Izdaci Ž. A. P. D.-a bili su: potpore za naukovne i ispitne takse, bolesničke pripomoći, te nabava knjiga.

Društvo brojilo je 167 članova od toga po fakultetima: pravnika 27, slušača vis. trgovačke škole 24, filozofa 9, tehničara 13, agronom 1, slikar 1, veterinar 5, farmaceuta 7, medicinara 80.

Iza govora g. dra. Šika, kojim upozorava na prekobrojnost studenata, naročito medicinara i savjeta, da se većma treba posvetiti studiju produktivnih zvanja, prihvaćen je predlog upravnog odbora, da pristupi reformi menzinog poslovanja. Društvo će pozvati i zamoliti bogoštovne općine, pojedine građane, odnosno podu-

zeća i institucije, da osnuju stipendije za izvjesni fakultet (struku) u visini godišnje potrebe jednog studenta za hranu (t. j. K 6.000.—, 4.500.— najmanje 3.000.—) To će biti dobar regulativ za izbor zvanja jevrejskih studenata. Podjelu stipendija vršit će paritetno zastupnici Ž. A. P. D.-a i prošireni građanski odbor za menzu. Prihvaćena je nadopuna A. Weissmanna, da se neimućnim akademičarima u visini stipendija podjeljuju desetgodišnji beskamtni zajmovi. Na ovaj način bit će upotrebljeno od pok. g. Maksa Steinera u Rumi menzi oporučno ostavljena svota od K 20.000.—

Zaključeno je, da se članovima Ž. A. P. D.-a stavlja u dužnost sudjelovanje kod izgradnje Đačkog doma, čime će se uskoro otpočeti.

Nakon toga obavljen je izbor novoga odbora:

Predsjednik: A. Weissmann, cand. iur. Podpredsjednik: A. Neufeld, cand. iur. Tajnik I.: Ž. Haas, stud. med. Tajnik II.: M. Schwarz, stud. ing. Blagajnik menze: L. Krausz, stud. med. Blagajnik Ž. A. P. D.: A. Ellenbogen, stud. phil. Knjižničarka: M. Baruch, stud. chem. Odbornik I. V. Lipković, stud. med. Odbornik II.: O. Fischer, stud. med. Revizor I.: Marcel Stockhammer, cand. iur. Revizor II.: E. Grün, cand. inr.

Kako predsjednik Weissmann ne preuzima povjerene mu časti, zaključuje skupština za saziv izvanredne glavne skupštine za 2. maja t. g. (Dnevni red: 1. Izbor predsjednika, 2. Eventualije) koja se održala 9. o. mj., na kojoj je izabran per acclamationem cand. jur. Marcel Stockhammer predsjednikom društva.

Pučko predavanje. U srijedu, dne 25. o. mj. predaje gosp. prof. dr. Gavro Schwarz u vijećnici zagrebačke židovske bogoštovne općine, kao nastavak ciklusa popularnih predavanja, što ga priređuju omladinska udruženja Benot Cijon, Judeja i Literarni sastanci, o temi „Pojedine faze u razvoju židovstva“. Pristup slobodan.

Upozoravamo naše sumišljenike, da zainteresuju za ova predavanja i krugove, koji stoje izvan naših redova, jer je tu obilno prilike, da se upoznamo sa vrelima naše istorije i modernim problemima, koji su unatoč dosadanjeg živoga rada još uvijek pre malo poznati. Svi su naši odlični građani obećali ovo hvalevrijedno nastojanje naših omladinskih udruženja podupirati, te sigurno očekujemo, da će njihova predavanja i poučna slobodna diskusija, koja se na ova nadovezuje, proširiti krug posjetioca.

Natječaj.

Kod izr. bogoštovne općine u Brodu n/S. imade se popuniti mjesto

RABINA

koji ujedno imade biti i vjeroučiteljem na kr. realnoj gimnaziji i pučkim školama.

Beriva ustanovit će se prema dogovoru.

Natjecatelj treba da znađu hrvatsko-srpski jezik ili barem koji drugi slavenski jezik, ali se u potonjem slučaju imadu obvezati potpuno naučiti hrvatsko-srpski jezik, a povrh toga treba, da potpuno vladaju hebrejskim jezikom. Svoju općenitu naobrazbu imade natjecatelj da dokaže svjedodžbom zrelosti i diplomom o polučenom doktoratu filozofskog fakulteta, stručnu pak naobrazbu svjedodžbom kojeg seminar ili triju rabinskih autoriteta, te ne smije, da je prevario 35. godinu života.

Ponude sa prepisom svjedodžaba — koje se ne vraćaju — kao i opis predživotna sa naznakom podataka o naukama i prijašnjem službovanju imadu se upraviti na predstojništvo do 15. juna 1921.

Samo onima, koji će biti pozvani na pokus, odobrit će se naknada putnih troškova.

U Brodu n/S., dne 10. maja 1921.

Tajnik: Predstojnik:
Rudolf Fuchs Dr. Oskar Spiegler

Svrha je židovskog narodnog fonda da u Palestini kupuje i stiče zemljište, koje će ostati neotudjivim imetkom židovskoga naroda. — Žid. narodni fond utemeljen je na V. cion. kongresu god. 1901. i posjeduje već oko 30 milijuna franaka. Prihodi neprestano rastu a iznosili su god. 1920. oko 9 i pol milijuna franaka.

Adresa za dopise: Zagreb, Ilica 31., III. kat. Uredovno vrijeme od 9 do 12 sati prije podne i od 3 do 6 sati poslije podne. — Novac se šalje na Centralnu eskomptnu i mjenjačnu banku d. d. Zagreb, za račun Ž. N. F. s naznakom svrhe.

Vijesnik Povjereništva Židovskog narodnog fonda Keren kajemet lejisrael) za Jugoslaviju.

Iskaz darova br. 9. od 27. aprila do 17. maja 1921.

OPĆI DAROVI.

Zagreb: Prof. A. Szemnitz umj. čest. dr. Stein 20; Lav Stern 10.; veselo druš. kod kina Balka Müller 400.; Z. Neumann 40.; J. Cohen umj. honorara dr. Schön u Zemunu 200.—, Salamon Maestro 20.—, Albert Rosner iz Vel. Gorice 100 790.—
Tuzia: djeca sabrala 400.—, Emil Löwe 200.— Danica Ruckenstein 20.— 620.—
Vukovar: Prig. zaruka E. Rosenberg — Hugo utmann sabrano 200.—
Priština: N. Elazar poslao 148.—
Koprivnica: Koprivnička banka 200.—, Vilim Grünwald 100.— 300.—
Bihać: Bukica Kavezon sabr. na Purim 108.—
Otok: Leo Sohr 50.— Viim Fischer 50.— Hinko Fischer 100.— 200.—
Beograd: Crkvena školska jevrejska opština 2000.—, u kući Morica Levi sakupljeno na Beritmila sina Arvrama 940.—, u Smederevu sabrano na Purim 220.— 3160.—
Mitrovica: Karl Kerekeš 10.—
Karlovac: Slava Hochsinger 60.—
Virovitica Adolf Pajtaš 200.— Vilim Wolner 60.— Glesinger 100.—, Ad. Goldberger 25.—, dr. Kaufmann 20.— 405.—
Varaždin: Šandor Grauer 200.— Oskar Schönwald kod stelnog društva 60.— Adler dobit kod kartanja 50. Prig. vjenčanja Micike Schwarz — Levi Schlenger daruju: Julije Schwarz 400.— po 200.— Flora Blühweiss, dr. Artur Krajanski, po 100.—, dr. Teodor Ernst, ur. Ernst Krajanski, Vlatko Marić, i Pavao Schwarz 1510.—
Sarajevo: Na Purim sabrano u hramovima 605.57. Lea Papo sabrala prig. zaruka Zumbula Finzi — Moric Papo 50.— Adolf Weitzner sabr. u yeselom društvu 200.— Erna M. Danon sabr. na Purim—sijelu kod Isaka Perera 136.— Moise Maestro sabr. u kući Jos. Altarca 40.— Na Purimskom sijelu sabr. Ašer Jak. Finzi 100.— Šelomo Papo i Isak Albahari kod tore 20.— Moše Isak Alkalaj 40.— Altarac i šumar Atijas iz Kladnja sabr. na sijelu 50.— Cipura Altarac i Mazalta Atijas sabrale prig. vjenčanja Sarine Baruch 50.— Prig. zaruka Vide Cappon — Moša Mevorach dar. umj. cvijeća: obit. Moise Jak. Montilja 50.— i Moric Jos. Finzi 50.— Lelio Hajon sabr. u kući Mordehaja Finzi u Splitu 550.— prig. zaruka Izak Gaon — Olga Morpurgo 200.— Avram Finci kod tore 200.— Izidor Haim Kabiljo 200.—, Estera Katan sabr. na sijelu 80.—, Jak. Haim Izak Levi kod tore 50.— David I. G. Gaon 40.— Avram Mose Papo 100.— 2811.57.—
Bitolj: Prig. svatova Hasson sabr. 820.— Čelebon Juda Franko 200.— Isak S. Nehama 160.— Raf. I. Israel 120.— Alb. I. Plesso 100.— po 80.— Buena Cambi, Nisim Cambi, Elias Hasson, Meir Hasson, Benveniste, Alberta — Merkado, Albaronet — Samuel, Sam. Salamon: Jak. Aroeti, Todoros Aroeti, Jak. Albahar, po 40.— Š Kassorka — Salamon, Sam. Kasorla Haim Arveti, M. Kalderon, Todelano David, J. Pesach, A. Bohor, A. Kreka, Š. Kalderon, I. Kassorka, Aroeti A., Albenda A., Beja T. A. Nachmias, Haim Testa, A. Kalderon, P. Kalderon, N. Nachmias, J. Kasorila, Raf. Israel po 20.— Pinkas Išač Jak., Meir Nisnu, Avr. Plesso, Elias K, Tosta, po 2. Nisim Kamba 3162 13484.57
bfskprz

SAMOOPOREZOVAJE.

Križevac: Za siječani, veljaču i ožujak N. N. 100.—; po 40: Rotteri Fritz Pollak 260.—

Virovitica: dr. H. E. Kaufmann, 20.—
Karlovac: Oskar Frölich 400 Jos. Rendeli 75 M. Reiner 40.— A. Levi 40.— S. Hochsinger 30. 585.—
Sarajevo: Žid. nac. društvo za B. i H. 300.— Silvio Papo 150.—, Bernardo Klein 150.—, po 100.— Silvio Papo, B. Klein 800.— 1665.—

Zlatna knjiga

Banjaluka: Omladinsko društvo »Ezra« n. l. Bukice i Filipa Hofmana 1000.—
Novogradiška: Prig. Beritmila u kući A. Mandlovića sabrano n. i. novorodj. Zvonka Mandlovića 1000.— 2000.—

Šrabice.

Brod n. S. Mavro Musafija 74.—
Derвента: Izak Richter 20.—
Zagreb: dr. P. Beck 122 60, Menza 73.04 195.61

Koprivnica: Marta Hirschl 63.—, Žak Rosenberg 50.— Šandor Singer 43.—, Slava Hirschl 40.—, Vilim Grünwald 40.— Jak. Hirschler ml. 40.—, F. Lebl 25.—, Adolf Reich 23.—, Ign. Mayer 21.—, David Kolman 17.—, Adolf Scheyer 19.—, Milan Scheyer 19.—, Zora Schwarz 18.—, Geza Hirschl 15.—, F. Neufeld 12.—, Šandor Reich 12.—, Grünwald Würzburger 11.—, F. Pollak 10.—, Leop. 9.—, Pavao Breyer 7.—, dr. A. Hirschberger 6.— 500.— 789.61

Masline.

Beograd: Članice uprave ženskog društva Dobrotvor«, u znak pažnje Elzi Feldman n. l. njenog sina Ericha prig. njegove Barmitve 800.—
Križevac: U gaj M. c. o.: dio čistog dobitka Purimske zabave 1500.— Dragutin Hirschl n. i. novorodjene kćerke Lee 500.— Leo Scheyer za sretan događaj 100.— Jos. Goldberger kod tore 100.—, Mavro Deutsch 50.— 225.—
Zagreb: Bela Katz iz Cirkvenice n. i. svoje kćeri Nađe 200.—, A. Weissmann n. i. Jezua Salom 25.— 225.—
Djakovo Roza Sommer u gaj Mišo Sommer 100.—
Tuzla: dr. Ign. Rosner n. i. pok. roditelja Hermine i Josefa Rosner 50.— n. i. Irene i n. i. svoje kćerke Hermine Hedvige sve u gaj Stefe Stoiner 120.— 3495.—

Darivanje zemlje.

Novogradiška: Josip Weiss prig. proslave srebrnog pira n. i. Josip i Gizela Weiss 500.—

Darovi kod tore.

Beograd: Josip Benvenisti 400.—, Jakob Adut, Avram A. Medina, izak Mešiah 1000.—
Požega: dr. Žiga Bauer 400.—
Valpovo: Berger Ignac 50.—, Desider Mautner 20.— 70.—
Varaždin: Thaller 50.—
Novogradiška: J. Weis 200.—, I. Mandlović 20.—, Ignac Rechnitzer 20.— 270.— 1790.—

Dječji sab. arci.

Zagreb: Marko Rotmüller 316.—
Mitrovica: Margita Rosenberg 282.— 6198.—

Obnova Palestine.

Varaždin: Dio čiste dobiti Purimske zabave 5000.—
Novogradiška: Zavjet 100.— Ruža Wolheim 20.— 120.— 5120.—

Obiteljska dar knjiga.

Zagreb: Na svatovima Selme Kohn-Lazar Schlei 544.—, kod svatova Ljerke Cvjete Hirschl 2290.—, prig. Barmicve Adolfa Krausa sabr. 200.— i Alfreda Krausa 100.— dr. Rudolf Pollak za sretan događaj 400.— prig. vjenčanja Ane Baran—Artur Fürst 800.—, prig. Barmicva u kući Jul. Deutscha 600.— 4234.—
Požega: Prig. zaruka Münz—Schillinger sakupljeno za vrt M. c. o. 450.—
Sarajevo: Kod Beritmile sina Leona Zindorfa sakupljeno 110.—, kod vjenčanja Reni Papo Sason—R. Tolentino 250.—, prig. Barmicve Maksa Wietznera sab. Gisela Weitzner 1110 — Prig. vjenčanja Čerke Levi—Jak. David Papo 550.— 2020.— 7404.—

Opaska

Povjereništvo za Vojvodinu u Novomgradu poslalo je 13000.—

Pregled.

Unišlo je dakle iz Hrvatske, Slavonije i Dalmacije K 21676.64
iz Bosne i Hercegovine K 7499 57
iz Srbije K 8270.—
iz Vojvodine K 13000.—
Ukupno K 55446.21

Od 1. I. do 17. V. 1921. unišlo je sveukupno K 522.580.90

**ERNA ROSENBERG
HUGO GUTTMANN**

zaručeni

Vukovar, u travnju 1921.

ETELKA LÖWY rođj. MÜNZ

JAKOB SCHILLINGER

vjenčani

Djakovo, u svibnju 1921.

KOŠER

**Tvornica suhomesnate robe
u Brodu na Savi**

nudja na veliko i malo prvorazrednu
suhomesnatu robu (strogo
Košer)
uz jeftine cijene

S. HENDEL

tvornica suhomesnate robe
BROD na Savi

IV. emisija dionica.

Sarajevo, 12. aprila 1921.

POZIV NA SUBSKRIPCIJU

Izvršujući djelomično zaključak IV. izvanredne glavne skupštine dioničara Židovske banke za Bosnu i Hercegovinu d. d. u Sarajevu obdržavane dne 23. juna 1920. raspisuje ovime potpisano ravnateljstvo povišenje dioničarske glavnice društva

od K 6,000.000 — za K 8,000.000 — na K 14,000.000 —

izdavajući 80.000 komada novih dionica po K 100 — nominalne vrijednosti.

Dionice IV. emisije glasiti će na donosioca (au porteur) a svakih 30 komada dionica imaju u smislu § 28. društvenih pravila jedan glas.

Ravnateljstvo smatra svojom dužnošću upozoriti već sada dosadašnju gospodu dioničare, da se kod ove emisije opcijom i novim upisom što izdašnije koriste, pošto se kod idućih subskripcija naših dionica neće moći više pružiti tako povoljan kurs i razmjera za opciju.

Tih 80.000 komada novih dionica stavlja ravnateljstvo na

JAVNU SUBSKRIPCIJU

uz slijedeće uvjete:

1. Dosadašnjim dioničarima pripada pravo prvenstva (opcije) tako, da na svaku jednu staru dionicu upiše po jednu novu uz cijenu od K 145 — po dionici.
2. Dosadašnji dioničari mogu i preko prava opcije da upišu dionice IV. emisije uz cijenu od K 155 — po dionici.
3. Ostatak neoptiranih i od dosadašnjih dioničara na novo neupisanih dionica izlažu se javnoj prodaji, te se mogu upisati uz cijenu od K 165 — po dionici.
4. Pravo razdiobe (reparticije) dionica pridržaje si ravnateljstvo, te će dionice dodijeliti odmah nakon izminuća upisnog roka, izlučivši najprije optirane dionice.
Za slučaj, da upisatelju bude prigodom razdiobe dodjeljeno manje dionica nego li je upisao, to će mu se uplaćeni višak odmah nakon razdiobe u gotovom povratiti.
5. Ravnateljstvo preuzima obavezu za potpuni uspjeh nove emisije.
6. Dionice IV. emisije imaju se pri upisu od jednom potpuno isplatiti.
7. Dionice IV. emisija učestvuju u dobitku počam od 1. jula 1921.
8. **Upis i uplata počima 1. maja 1921. i traje do uključivo 30. juna 1921.**
9. Suvišak koji se uplati preko nominalne vrijednosti dionica, po odbitku svih troškova i pristojba ove nove emisije idu u rezervni fond banke.
10. U svrhu izvršenja prava opcije imaju se dionice III. emisije — na kojima će se izvršeno pravo opcije naznačiti — na društvenoj blagajni položiti. Pošto dionice I. i II. emisije glase na ime, to će se izvršeno pravo opcije za I. i II. emisiju u knjizi dioničara predbilježiti.
11. Dioničari, koji ne vrše svoje pravo opcije u smislu tačke 1, 5 i 7 gube pravo opcije.
12. Na položene uplate izdati će se privremene potvrde, a uz povratak tih potvrda izdati će se u svoje vrijeme stalne dionice.
13. Upisi, uplate i polog dionica III. emisije imaju da uslijedi na našoj blagajni u Sarajevu ili kod filijala u Derventi i Subotici, te kod Francusko-Sipske Banke u Beogradu i Centralne Banke d. d. u Zagrebu.

Ravnateljstvo Židovske Banke za Bosnu i Hercegovinu
(Dioničarsko Društvo) u Sarajevu

Instalacioni ured

za uvođenje električnih centrala, električne rasvjete, telefona i telegrafa

Milan Freiburger

Bakačeva 5 Zagreb Bakačeva 5

PRVA KOPRIVNIČKA Tvornica bojadisanih tkanina

(Blaufärberei)

Vilim Grünwald

Telef. 49 - Koprivnica - Telef. 49

VREĆE

iz jute, tekstilita i papira nove i upotrebljene u svim dimenzijama za brašno, posije, ugali i t. d., dobiju se najjeftinije kod tvrtke

SCHOTTEN I DRUG
Vrhovčeva 13 ZAGREB Telefon 19-65

Kupujemo sve vrste upotrebljenih vreća uz najveću dnevnu cijenu —
Zavod za posuđivanje nepremovnih ponjava

Centralna Eskomptna i Mjenjačna Banka, d. d.

Ilica 26.

ZAGREB

Ilica 26.

Brzojavni naslov:
Brodbanka

Telefon: { ravnateljstvo 8-78
 { blagajna 15-30

Pričuve preko K 45,000.000 —

Dionička glavnica K 50,000.000 —

Podružnice: Brod na Savi

Ulošci preko K 20,000.000 —

Podružnice: Osijek, Djakovo

Prima **ULOŠKE** na knjižice i u tekućem računu uz najbolji kamatnjak. Novi ulošci vraćaju se odmah bez otkaza. — Daje **MJEMBENE** i **KONTOKORENTNE VJERESIJE**, finansira trgovačke i industrijalne poslove uz najpovoljnije uvjete. — Obavlja sve **BURZOVNE POSLOVE**, kupuje i prodaje devize, valute i efekte, izvršava sve naloge brzo i kulantno. — Prodaje uz dnevni tečaj doznake, isplate i akreditive na sva mjesta u inozemstvu, a naročito na **WIEN** i **PRAG**.